

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET BEGO I DRUGI protiv REPUBLIKE HRVATSKE

(Zahtjevi br. 35444/12, 35576/12, 41555/12, 41558/12 i 48914/12)

PRESUDA

STRASBOURG

15. studenoga 2016. godine

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Bego i drugi protiv Republike Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Paul Lemmens, *predsjednik*,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro, *suci*,

i Hasan Bakırcı, *zamjenik tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 11. listopada 2016. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je temeljem pet zahtjeva koje je pet hrvatskih državljana („podnositelji zahtjeva”) na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) podnijelo Sudu protiv Republike Hrvatske, datuma navedenih u Dodatku ovoj presudi.

2. Podnositelje zahtjeva zastupao je g. N. Dobrić, odvjetnik iz Šibenika. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da im je povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva zbog nemogućnosti naplate odgovarajuće najamnine za korištenje njihovih stanova koji su u sustavu zaštićenog najma.

4. Dopisom od 15. prosinca 2014. godine zastupnik podnositelja zahtjeva obavijestio je Sud da je druga podnositeljica zahtjeva, gđa Jakica Bulić preminula 5. srpnja 2012. godine te da njezine zakonske nasljednice, gđa. Marija Lučić i gđa. Mira Kalajžić žele ustrajati sa zahtjevom (vidjeti odlomke 22.-23. u nastavku).

5. Vlada je 17. veljače 2015. godine obaviještena o prigovorima koji se odnose na pravo vlasništva, dok je ostatak zahtjeva odbačen kao nedopušten temeljem pravila 54. stavka 3. Poslovnika Suda.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

6. Podnositelji zahtjeva žive ili su živjeli (druga podnositeljica zahtjeva) u Splitu. Drugi osobni podaci podnositelja zahtjeva navedeni su u Dodatku presudi.

7. Osim treće i četvrte podnositeljice zahtjeva koje su suvlasnice istog stana, svaki podnositelj zahtjeva (i druga podnositeljica zahtjeva prije smrti) vlasnik je jednog stana u Splitu u kojem stanuju zaštićeni najmoprimci. Prema Zakonu o najmu stanova, koji je stupio na snagu 5. studenoga 1996. godine, takvi najmoprimci uživaju niz zaštitnih mjera kao što je obveza najmodavaca da sklope s njima ugovore o najmu stana na neodređeno vrijeme; plaćanje zaštićene najamnine čiji iznos utvrđuje Vlada i koji je znatno niži od najamnina na tržištu nekretnina; te bolja zaštita u slučaju otkaza najma stana.

A. Parnični postupak

8. Podnositelji zahtjeva su 2005. godine podnijeli tužbe pred Općinskim sudom u Splitu, tražeći donošenje presuda kojima se državi nalaže isplata razlike između zaštićene najamnine koju su imali pravo primiti prema domaćem zakonodavstvu i slobodno ugovorene najamnine koju su mogli primiti da njihovi stanovi nisu bili sustavu zaštićenog najma. Podnositelji zahtjeva su tvrdili kako je neodgovarajuća visina zaštićene najamnine koja im je nametnuta temeljem Zakona o najmu stanova neprimjereno ograničila njihovo pravo vlasništva. Podnositelji zahtjeva su se među ostalim pozvali na članak 48. stavak 1. i članak 50. Ustava Republike Hrvatske (vidjeti odlomak 18. u nastavku).

9. Općinski sud u Splitu odbio je tužbe podnositelja zahtjeva kao neosnovane. Te presude potvrdio je Županijski sud u Splitu, a u slučaju treće i četvrte podnositeljice zahtjeva, također i Vrhovni sud Republike Hrvatske. U svojim ustavnim tužbama podnesenim Ustavnom sudu Republike Hrvatske, podnositelji zahtjeva pozvali su se na povredu njihovog prava na pošteno suđenje koje je zajamčeno člankom 29. stavkom 1. i prava na naknadu u slučaju ograničenja vlasništva koje je zajamčeno člankom 50. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske, pozivajući se i na njegov članak 48. stavak 1. (vidjeti odlomak 18. u nastavku). Odlukama od 25. siječnja i 14. prosinca 2011. te 29. ožujka i 9. veljače 2012. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbacio je ustavne tužbe podnositelja zahtjeva.

B. Zaštićena najamnina

10. Prema informacijama koje su dostavili podnositelji zahtjeva, visina mjesečne zaštićene najamnine za njihove stanove mijenjala se u razdoblju nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Republiku Hrvatsku (5. studenoga 1997. godine) i to na način naveden u nastavku. Vlada nije osporila te informacije.

Visina zaštićene najamnine za stan prvog podnositelja zahtjeva

Zahtjev br. 35444/12		
Veličina stana u kvadratnim metrima	Visina zaštićene najamnine u HRK	Razdoblje
59,63	99,05	5. studenoga 1997. – 31. listopada 2005.
	152,85	1. studenoga 2005. – 8. svibnja 2008.
	169,20	9. svibnja 2008. – 4. rujna 2012.
	174,80	5. rujna 2012. - nadalje

Visina zaštićene najamnine za stan druge podnositeljice zahtjeva

Zahtjev br. 35576/12		
Veličina stana u kvadratnim metrima	Visina zaštićene najamnine u HRK	Razdoblje
88,73	165,57	5. studenoga 1997. – 31. listopada 2005.
	255,50	1. studenoga 2005. – 8. svibnja 2008.
	282,83	9. svibnja 2008. – 4. rujna 2012.
	292,18	5. rujna 2012. – 31. prosinca 2012.
	350,62	1. siječnja 2013. – nadalje

Visina zaštićene najamnine za stan treće i četvrte podnositeljice zahtjeva¹

Zahtjev br. 41555/12 i 41558/12		
Veličina stana u kvadratnim metrima	Visina zaštićene najamnine u HRK	Razdoblje
59,29	90,71	5. studenoga 1997. – 31. listopada 2005.
	139,98	1. studenoga 2005. – 8. svibnja 2008.
	154,96	9. svibnja 2008. – 4. rujna 2012.
	160,08	5. rujna 2012. - nadalje

¹ Treća i četvrta podnositeljice zahtjeva suvlasnice su istog stana.

Visina zaštićene najamnine za stan petog podnositelja zahtjeva

Zahtjev br. 48914/12		
Veličina stana u kvadratnim metrima	Visina zaštićene najamnine u HRK	Razdoblje
83,74	174,81	5. studenoga 1997. – 31. prosinca 2004.
	218,51	1. siječnja 2005. – 31. listopada 2005.
	337,19	1. studenoga 2005. – 8. svibnja 2008.
	373,27	9. svibnja 2008. – 4. rujna 2012.
	385,61	5. rujna 2012. - nadalje

11. Prema navodima podnositelja zahtjeva, pričuva koju plaćaju vlasnici stanova u zajednički fond pričuve za održavanje i sl. je za stan prvog podnositelja zahtjeva bila određena 1. ožujka 1998. godine u iznosu od 140 hrvatskih kuna (HRK) te se od tog datuma nije mijenjala. Za treću i četvrtu podnositeljicu zahtjeva, kao suvlasnice istog stana, naknada za stan je određena 1. siječnja 1998. godine u iznosu od 101,20 HRK te se od tog datuma nije mijenjala. Što se tiče stanova druge podnositeljice zahtjeva i petog podnositelja zahtjeva naknada za stan nikada nije određena. Vlada nije osporila te informacije.

12. Prema navodima podnositelja zahtjeva, oni nikada nisu platili porez na dohodak ostvaren najmom stanova u sustavu zaštićenog najma.

C. Prosječna mjesečna najamnina na tržištu nekretnina

13. Podnositelji zahtjeva dostavili su informacije o mjesečnoj najamnini na tržištu nekretnina za najam stanova u blizini njihovih stanova.

14. Prvi podnositelj zahtjeva dostavio je:

- primjerak ugovora o najmu od 30. rujna 2013. godine za stan u istoj zgradi površine 32,9 m² koji se iznajmljuje u iznosu od 2.000 HRK mjesečno,

- oglas iz novina od 4. rujna 1999. godine u kojem se nudi najam stana u Splitu slične veličine kao njegov (60 m²) po cijeni od 650 (njemačkih maraka) DEM mjesečno,

- internetski oglas od 15. studenoga 2013. godine u kojem se nudi najam namještenog stana površine 50 m² za iznos od 300 EUR mjesečno i drugi oglas od 9. prosinca 2014. godine za stan površine 60 m² za iznos od 500 EUR mjesečno,

- internetski oglas od 21. studenoga 2014. godine u kojem se nudi najam dvosobnog stana za iznos od 112 EUR dnevno tijekom sezone i za iznos od 60 EUR mjesečno izvan sezone.

15. Druga podnositeljica zahtjeva i peti podnositelj zahtjeva dostavili su:

- oglas iz novina od 16. prosinca 1998. godine u kojem se nudi najam namještenog stana veličine 78 m² po cijeni od 800 DEM mjesečno,
- internetski oglas od 4. prosinca 2014. godine u kojem se nudi najam namještenog stana veličine 85 m² za iznos od 1.200 EUR mjesečno, te drugi oglas od 8. srpnja 2014. godine u kojem se nudi najam namještenog stana veličine 80 m² za iznos od 1.000 EUR mjesečno,
- oglas agencije za nekretnine u kojem se nudi najam stana veličine 80 m² po cijeni od 1.000 EUR mjesečno,

Isti podnositelji zahtjeva također su tvrdili da su se njihovi stanovi mogli ponuditi za najam tijekom sezone po cijeni od 150 EUR dnevno.

16. Treća i četvrta podnositeljica zahtjeva dostavile su:

- oglas iz novina od 25. rujna 1999. godine u kojem se nudi najam namještenog stana u Splitu veličine 80 m² za iznos od 600 DEM mjesečno, te drugi oglas od 2. listopada 1999. godine u kojem se nudi najam stana veličine 93 m² za iznos od 1.000 DEM mjesečno,

- internetski oglas od 8. prosinca 2014. godine u kojem se nudi najam namještenog stana veličine 60 m² za iznos od 500 EUR mjesečno, te drugi oglas od 3. prosinca 2014. godine u kojem se nudi najam stana veličine 55 m² za iznos od 400 EUR mjesečno. Isti podnositelji zahtjeva također su tvrdili da su se njihov stan mogao ponuditi za najam tijekom sezone po cijeni od najmanje 50 EUR dnevno.

17. Vlada je tvrdila kako podnositelji zahtjeva nisu pokazali da bi uopće mogli iznajmiti svoje stanove ili da bi ih mogli iznajmiti za prethodno navedenu najamninu (vidjeti odlomke 14.-16.), ističući negativan učinak financijske krize na tržište nekretnina. Vlada je dostavila informacije od porezne uprave prema kojima se mjesečna tržišna najamnina za stanove u blizini onih koji su u vlasništvu podnositelja zahtjeva u razdoblju od 2005. do 2015. godine kretala od iznosa od 750 HRK do iznosa od 5.320 HRK. Dostavljeni podaci odnosili su se na devet stanova a glase kako slijedi:

Veličina u kvadratnim metrima	Mjesečna najamnina u HRK	Mjerodavno razdoblje
38	1.850,00	2009. - 2012.
60	4.777,37	2007. - 2010.
26	750,00	2011. - 2012.
30	900,00	2005. - 2012.
36	1.473,12	2011. - 2012.
62	5.320,00	2015.
62	3.800,00	2010. - 2014.
47	1.475,00	2010. - 2012.
56	1.000,00	2008. - 2009.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Ustav Republike Hrvatske

18. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine” br. 56/1990 s naknadnim izmjenama i dopunama) glase kako slijedi:

Članak 48. stavci 1. i 2.

„Jamči se pravo vlasništva.

Vlasništvo obvezuje. Nositelji vlasničkog prava i njihovi korisnici dužni su pridonositi općem dobru.

Članak 50. stavci 1. i 2.

„Zakonom je moguće u interesu Republike ograničiti ili oduzeti vlasništvo, uz naknadu tržišne vrijednosti.

... vlasnička prava mogu iznimno ograničiti zakonom radi zaštite interesa i sigurnosti Republike, prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi.”

(b) Zakon o parničnom postupku

19. Mjerodavna odredba Zakona o parničnom postupku („Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije” br. 4/1977 s naknadnim izmjenama i dopunama i „Narodne novine Republike Hrvatske” br. 53/91 s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi:

5.a. Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

Članak 428.a

„(1) Kada Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu [predmetne] odluke kojom je to ljudsko pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

(3) U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštovati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.”

C. Ostalo mjerodavno domaće pravo

20. Ostalo mjerodavno domaće pravo utvrđeno je u predmetu *Statileo protiv Republike Hrvatske*, br. 12027/10, odlomci 23.-87., 10. srpnja 2014.

PRAVO

I. SPAJANJE ZAHTJEVA

21. S obzirom da se ovih pet zahtjeva odnosi na slične činjenice i prigovore i da postavlja istovjetna pitanja na temelju Konvencije, Sud ih je odlučio spojiti u skladu s pravilom 42. stavkom 1. Poslovnika Suda.

II. MOGU LI NASLJEDNICE DRUGE PODNOSITELJICE ZAHTJEVA USTRAJATI U ZAHTJEVU

22. Dopisom od 15. prosinca 2014. godine zastupnik podnositelja zahtjeva obavijestio je Sud da je druga podnositeljica zahtjeva, gđa. Jakica Bulić preminula 5. srpnja 2012. godine, te da njezine zakonske nasljednice, gđa. Marija Lučić i gđa. Mira Kalajžić žele ustrajati u zahtjevu (vidjeti prethodno navedeni odlomak 4.). Dostavio je odluku izdanu od strane javnog bilježnika od 18. listopada 2012. godine kojom se gđa. Marija Lučić i gđa. Mira Kalajžić proglašavaju jedinim zakonskim nasljednicama druge podnositeljice zahtjeva. Vlada to nije osporila.

23. Uzimajući u obzir sudsku praksu u ovoj materiji (vidjeti naprijed citirani predmet *Statileo*, odlomak 90.) i budući da su nasljednice druge podnositeljice zahtjeva naslijedile predmetni stan te time postale vlasnice istog, Sud smatra kako imaju pravo nastaviti ovaj postupak umjesto druge podnositeljice zahtjeva. No, razmatranje suda je ograničeno na pitanje upućuju li prigovori koje je prvotno uložila gđa Jakica Bulić na povredu Konvencije ili ne (*ibid.*, loc. cit.).

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1. UZ KONVENCIJU

24. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da nisu mogli naplatiti tržišnu najamninu za najam svojih stanova. Zahtjev su temeljili na članku 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko ne može biti lišen svojeg vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

25. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

26. Vlada je tvrdila kako podnositelji zahtjeva nikada nisu uložili prigovor domaćim tijelima zbog povrede njihovog prava vlasništva. Umjesto toga su u svojoj ustavnoj tužbi u osnovi prigovorili povredi njihova prava na pošteno suđenje (vidjeti prethodni odlomak 9.).

27. Podnositelji nisu odgovorili na tu tvrdnju.

28. Sud napominje kako su podnositelji zahtjeva podnijeli građanske tužbe protiv države pred domaćim sudovima, tvrdeći da je neodgovarajuća visina zaštićene najamnine na koju su imali pravo prema Zakonu o najmu stanova neprimjereno ograničila njihovo pravo vlasništva. Pritom su se između ostalog pozvali na članak 48. i članak 50. Ustava Republike Hrvatske koji jamče pravo vlasništva i koji predviđaju naknadu u slučaju njegova oduzimanja ili ograničavanja (vidjeti prethodne odlomke 8. i 18.). U svojim ustavnim tužbama podnositelji zahtjeva opet su se pozvali na spomenute članke Ustava Republike Hrvatske (uz njegov članak 29. stavak 1.) i iznijeli iste tvrdnje koje se temelje na Ustavu Republike Hrvatske, a u vezi njihova prava vlasništva kao i pred općinskim sudovima, te time Ustavnom sudu Republike Hrvatske dali priliku da ispravi navodne povrede (vidjeti, *a fortiori*, predmet *Lelas protiv Hrvatske*, br. 55555/08, odlomci 45. i 47.-52., od 20. svibnja 2010.). Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora se stoga odbaciti.

29. Sud dalje primjećuje da prigovori [podnositelja] nisu očigledno neosnovani u smislu članka 35. stavka 3. točke a. Konvencije. Primjećuje i da nisu nedopušteni ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

30. Sud primjećuje da je već utvrdio povredu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju u predmetu u kojem se postavljaju slična pitanja kao u ovom predmetu (vidjeti naprijed citirani predmet *Statileo*, odlomci 116.-145.).

31. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu dostavljeni, Sud smatra kako Vlada nije izložila niti jednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da u ovom predmetu donese drukčiji zaključak.

32. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

33. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravičnu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Šteta

1. Tvrdnje stranaka

34. Podnositelji zahtjeva potraživali su iznos od 370.317 EUR (prvi podnositelj zahtjeva), iznos od 493.075 EUR (treća podnositeljica zahtjeva), iznos od 270.125 EUR (četvrta podnositeljica zahtjeva) i iznos od 1.035.335 EUR (peti podnositelj zahtjeva) na ime imovinske štete.

35. Podnositelji zahtjeva potraživali su i iznos od 20.000 EUR (prvi podnositelj zahtjeva), iznos od 30.000 EUR (treća podnositeljica zahtjeva i peti podnositelj zahtjeva svaki zasebno) i iznos od 25.000 EUR (četvrta podnositeljica zahtjeva) na ime neimovinske štete.

36. Druga podnositeljica zahtjeva potraživala je iznos od 546.113 EUR na ime imovinske štete i iznos od 15.000 EUR na ime neimovinske štete.

37. Vlada je osporila te zahtjeve.

2. Ocjena Suda

(a) Imovinska šteta

38. Sud smatra da su podnositelji zahtjeva sigurno pretrpjeli određenu imovinsku štetu kao rezultat nemogućnosti naplate odgovarajuće najamnine za svoje stanove počevši od 5. studenoga 1997. godine (dan kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku). Sud je već naveo u predmetu *Statileo* (naprijed citiran, odlomak 157.) da bi naknada za takvu imovinsku štetu trebala pokriti razliku između zaštićene najamnine, koju Sud smatra neodgovarajućom, i odgovarajuće najamnine.

39. Sud napominje da su u ovome predmetu (a), za razliku od predmeta *Statileo*, u parničnim postupcima na koje su se podnositelji zahtjeva žalili, podnositelji zahtjeva zahtijevali naknadu zbog neodgovarajuće visine zaštićene najamnine (vidjeti prethodne odlomke 8.-9.) i (b) da prema članku 428.a Zakona o parničnom postupku (vidjeti prethodni odlomak 19.) podnositelji zahtjeva sada mogu podnijeti zahtjev za ponavljanje postupka pozivajući se na prethodno navedeni zaključak Suda (vidjeti odlomke 30.-32.) o povredi članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

40. Sud ponavlja da presuda u kojoj je utvrdio povredu nameće tuženoj državi pravnu obvezu da okonča povredu i ispravi njezine posljedice. Ako nacionalno pravo ne omogućava – ili omogućava tek djelomično – davanje obeštećenja, članak 41. ovlašćuje Sud da omogući oštećenoj stranci onakvu

naknadu kakva mu se čini odgovarajućom (vidjeti predmet *Iatridis protiv Grčke* (pravična naknada) [VV], br. 31107/96, odlomci 32.-33., ESLJP 2000-XI).

41. S obzirom na prirodu prigovora podnositelja zahtjeva temeljem članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način popravljjanja posljedica te povrede bilo ponavljanje postupka kojemu se prigovara. Kako domaće pravo dopušta takav način ispravljanja povrede, Sud smatra da nema razloga dodijeliti podnositeljima zahtjeva ikakav iznos u pogledu imovinske štete.

42. U svjetlu prethodnih razmatranja, Sud odbija zahtjev podnositelja zahtjeva za naknadom imovinske štete.

(b) Neimovinska šteta

43. Sud također smatra da su podnositelji zahtjeva sigurno pretrpjeli neimovinsku štetu (vidjeti naprijed citirani predmet *Statileo*, odlomak 159.). Presuđujući prema načelu pravednosti, Sud dosuđuje po tom pitanju:

- Iznos od 5.000 EUR prvom i petom podnositelju zahtjeva svakom pojedinačno,
- Iznos od 5.000 EUR trećoj i četvrtoj podnositeljici zahtjeva solidarno,
- Iznos od 1.500 EUR nasljednicama druge podnositeljice zahtjeva solidarno,
- uvećanih za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na te iznose.

B. Troškovi i izdaci

44. Za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima i one nastale pred Sudom, podnositelji zahtjeva potraživali su iznos od 2.562 EUR (prvi podnositelj zahtjeva), iznos od 3.031,23 EUR (treća i četvrta podnositeljica zahtjeva) i iznos od 2.236 EUR (peti podnositelj zahtjeva), te nasljednice druge podnositeljice zahtjeva iznos od 3.392 EUR zajedno.

45. Vlada je osporila te zahtjeve.

46. Prema sudskoj praksi Suda podnositelj ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo ako je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumni glede iznosa.

47. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente kojima raspolaže i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim podnositeljima zahtjeva i drugoj podnositeljici zahtjeva zajednički dosuditi iznos od 3.420 EUR na ime troškova i izdataka u postupku pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi podnositeljima zahtjeva mogli biti zaračunati.

48. Međutim, zahtjev za troškove i izdatke nastale u domaćim postupcima mora odbiti, s obzirom da će podnositelji zahtjeva moći ostvariti naknadu za te troškove u domaćem postupku nakon podnošenja zahtjeva za izmjenu odluke ponavljanjem postupka (vidjeti prethodne

odlomke 39.-41. i predmet *Vinčić i drugi protiv Srbije*, br. 44698/06, i 30. drugih zahtjeva, odlomak 65., 1. prosinca 2009.).

C. Zatezne kamate

49. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

ZBOG TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Odlučuje* spojiti zahtjeve;
2. *Utvrđuje* da su zahtjevi dopušteni;
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju;
4. *Presuđuje*

(a) da tužena država treba u roku od tri mjeseca podnositeljima zahtjeva isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune, prema tečaju važećem na dan isplate:

- (i) 5.000 EUR (pet tisuća eura) prvom i petom podnositelju zahtjeva, pojedinačno, uvećanih za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, na ime neimovinske štete;
- (i) 5.000 EUR (pet tisuća eura) trećoj i četvrtoj podnositeljici zahtjeva zajednički, uvećanih za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, na ime neimovinske štete;
- (i) 1.500 EUR (tisuću i petsto eura) nasljednicama druge podnositeljice zahtjeva zajednički, uvećanih za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, na ime neimovinske štete;
- (ii) 3.420 EUR (tri tisuće četrismo dvadeset eura) podnositeljima zahtjeva i nasljednicama druge podnositeljice zahtjeva zajednički na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koje bi im se mogli zaračunati;

(b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

5. *Odbija* preostali dio tužbenog zahtjeva podnositelja zahtjeva i nasljednica druge podnositeljice zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 15. studenoga 2016. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Hasan Bakırcı
Zamjenik tajnika

Paul Lemmens
Predsjednik

© *Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana.*

DODATAK

- 1. Zahtjev br. 35444/12** podnesen 16. travnja 2012. godine od strane Ante BEGE koji je rođen 16. lipnja 1932. godine
- 2. Zahtjev br. 35576/12** podnesen 14. svibnja 2012. godine od strane Jakice BULIĆ koja je rođena 1. rujna 1926. godine
- 3. Zahtjev br. 41555/12** podnesen 15. lipnja 2012. godine od strane Doris KNEGO koja je rođena 12. svibnja 1963. godine
- 4. Zahtjev br. 41558/12** podnesen 15. lipnja 2012. godine od strane Ingrid KNEGO koja je rođena 8. siječnja 1960. godine
- 5. Zahtjev br. 48914/12** podnesen 17. srpnja 2012. godine od strane Ive MATASA koji je rođen 13. prosinca 1951. godine